

Az erdei alomról.

Irta Illés Nándor.

Első pillanatra talán időszerűtlenek fog látszani a lombalom kérdésének tárgyalása a mi viszonyaink között, mert hisz az még nálunk nincs annyira elterjedve mint Németországban, hol az erdők egyik csapásáva lett. De a bajt nézetünk szerint eredetében kell meg támadni, s valaminek káros és haszontalan voltát még akkor kell kimutatni, amikor használata még el nem terjedett, még meg nem honosodott. A mihez hozzá szoktunk, a leghelyesebb és világosabb okok is nehezen visznek elhagyására.

A mezőgazdaság sokféle igényekkel lép föl az erdő irányában, minden igényei között azonban egy sem csábítóbb, de egyszersmind helytelebb is, mint az erdei alom nyérése.

Mi erdőszők kevés tárgyismerettel bírnánk, ha a mezőgazdának a zon törekvését, miszerint jó, erőteljes és olcsó trágyát beszerezni igyekszik, ne helyeselnők, s a hol lehet nem istápolnánk. Mind az által e tekintetben közvetlenül igen keveset tehetünk. Pedig úgy látszik mintha az ellenkező állana.

A talajnak a mezőgazdaságnál szokásos időszakonkénti javítását trágya helyett, az erdőben a fákról lehulló lomb és ágak elkorhadásából képződő televény pótolja. Jól záródott és dus lombtermésű faneemből álló erdőségekben az ily módon képződő televény csakugyan tetemes is, és oly minőségű, hogy ha az ily talaj mezőgazdasági használatra alkalmas fekvéssel és egyébiránt megfelelő minőséggel bír, s ennél fogva ezen használatra átengedtetik — kitünő termést hoz és a mesterséges, valamint az állati trágyát tetemesen felülmulja, és körülmények s mennyisége szerint hosszabb vagy rövidebb időre fölöslegessé teszi.

Nem lehet tehát csodálkoznunk, ha mezőgazdáink látván ezt, nem tudnak ellent állani a csábának, az erdőtől elkivánni e televény képző anyagok egy részét, hogy azt saját céljaikra kisegítőképen alkalmazzák. Terem az erdőben elég — vélik ők — s a haszon mit belőle várni lehet nagyobb mint hogy ignorálni lehetne.

A dolog a mint látjuk elég csábító; hogy mennyire káros az erdőre, s tehát mily helytelen a követelés, alig hiszük hogy szükséges lenne bizonyítgatnunk. Annyit mégis bátorkodunk megjegyezni, hogy ha a mezőgazda elkerülhetlen szükségnek látja, egy évet elő növényei számára a talaj-javitást, lehetlen be nem látnia azt is, hogy a kifejlődésükre oly hosszú időt kívánó erdei fák, melyek másféle talaj javításban nem részesülhetnek, szintén megkivánják azt. A fák szint úgy felhasználják a talaj termő anyagát, s megszínlik annak elrablását.

Mezőgazdáinkat azonban mi nem ezen okokkal akarjuk meggyőzni igényük helytelenségéről, hanem az által, ha kimutatjuk, hogy a lombalom nekik nem nyújt oly hasznot, melyet ők várnak tőle.

A lombalom aránylag véve igen szegény növényi tápanyagokban, s hogy az erdőben még is jó, és tetemesebb mennyiségű televényt képez, az a hosszú évek alatt ismétlődő lombhullásban, és hosszas lassu elkorhadásban találja okát. Dr. Wolff Hohenheimből, 1868-ban Berlinben megjelent művében „Praktische Düngerlehre“ (Gyakorlati trágyatan) kimutatja, hogy 1000 font légszáradt tölgy avagy bükk lomb tartalmaz.

2 font vilsavat és

1½—3 font kálit

tehát csak 10—15000 font légszáradt, vagy is oly minőségű lombban, a mely az ujak között szétmorzsolható, van annyi vilsav mint 1 mázsa csontlisztben és annyi káli mint 1 mázsa ugynevezett staszfurti háromszorosan töményített kálisóban. A felhozott trágyaszerek némethonban mázsánként 2—2½ talérjával, tehát 3 ft.—3 ft. 50 kr-val ezüst pénzben fizettetnek meg.

Még szegényebbek növényi tápanyagokban a fenyvek tűi és ágacskái.

A gyakorlati mezőgazda azonban a lombalmot nem annyira mint közvetlen tápanyagot tekinti, a melylyel a mezőgazdasági termények által a talajból kiszivott tápszereket pótolhatja, hanem inkább mint pótszert szalma helyett az állati ürülékek felfogására és könnyen kezelhető alakba hozására.

Dr. Wolff szerint azonban utóbbi tekintetben a lombalom igen hiányosan pótolja a szalmát; mert túlvomó mennyiségben használva, go-

molyba összetöppedő, savanyas televény képződésére hajlandó, lassan korhadó, tehát hideg trágyát képez; minélfogva csak különös szükségben használható, s igen hiányos pótszer a szalma helyett. Ehhez jön még az a hátrány is, hogy a lomb sokkal kevesebbet képes magába felvenni, és magában megtartani a trágyaléből mint a szalma, pedig tudva levő, hogy trágyacsinálásnál a trágyalé mily tekintélyes tényező és tehát értékes anyag.

Ha mezőgazdáinkat sikerült felvilágosítanunk arról, hogy habár csábító az erdei lombnak alomul való használata, s mint olcsó pótszer bár tetemes meggazdálkodásra is látszik reményt nyújtani, de ezen reményben a főnőbbiek szerint csalatkoznak: alig lesz szükséges, hogy kiméltre hívjuk fel az erdők iránt, és eléjük vezessük ez oknál fogva oly gyakran csenevész erdeinket. Tölgyeseink, melyek elélemedvén nagyrészt kivannak gyérülve, s belőlük a szél elhordja a lombot, elég szomorú példát nyújtanak erre. Agg tölgyeseink elpusztulásának egyik oka főleg itt keresendő.

Szabadjon még itt megjegyeznünk, hogy az erdő elsilányulásának oka nem egyedül a lombbal elrabolt növényi tápanyagok hiányában keresendő, hanem mivel a rájuk nézve oly szükséges televényréteg nem képződhet, a meglevő pedig rohamosan felbomlik. Ennek következtében a talaj hamarabb kiszárad s elmállása, megporhanyulása meglással, sőt teljesen meg is akad:

A lombtakaró eltávolítása annyira el képes szegényíteni a talajt, hogy a levágott erdőt ugyan azon fanemmel többé újra erdősíteni nem lehet, hanem igénytelenebb fanemeket, a fenyveket kell helyettük növesztetni.

A lombalom nyerése tehát okszerű erdőgazdasággal meg nem fér, a mezőgazdaságnak pedig nem nyújt valami különös nyereséget, és sem mint trágya pótanyag nem oly jeles, sem mint alom nem oly nélkülözhetlen és pótolhatlan, mint azt némelyek hiszik, — tehát használni nem kell, az erdőtől követelni nem szabad. —